

БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ

БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра зоологии

Аннотация к дипломной работе

**«Численность и особенности пространственного распределения
врановых (corvidae) в г. Солигорске»**

Розыев Илья Сергеевич

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент В. В. Сахвон

Минск, 2018

РЕЗЮМЕ

Дипломная работа 54 с., 29 рис., 3 табл., 1 приложение, 40 источников.

ВРАНОВЫЕ, ЧИСЛЕННОСТЬ, БИОТОПИЧЕСКАЯ ПРИУРОЧЕННОСТЬ, ПТИЦЫ, СИНУРБИЗАЦИЯ.

Объект исследования: врановые (Corvidae).

Цель: установить численность и особенности пространственного распределения врановых (Corvidae) в г. Солигорске.

Методы исследования: количественный учет птиц на площадках, сбор данных по особенностям их гнездования.

В результате исследований, проведенных в 2016–2018 годах, были собраны и проанализированы данные по биотопической приуроченности, особенностям пространственного распределения, численности и статусе врановых птиц на территории г. Солигорска. Всего было зарегистрировано пребывание 6 видов: вороны серой, сороки, ворона, грача, галки и сойки. Статус их на территории города различен и гнездящимися являются всего лишь ворона серая, грач и галка. Остальные виды посещают город в поисках корма, преимущественно во внегнездовое время.

Ворона серая является обычным гнездящимся видом на территории города. Нами зарегистрировано 33 гнездовые территории данного вида. Плотность гнездования серой вороны здесь составляет $4,85 \text{ пар/км}^2$, что значительно ниже значений, установленных для крупных городов Беларуси, например, Минска. Грач является обычным гнездящимся видом на территории Солигорска, по численности значительно опережая серую ворону. Всего зарегистрировано 42 места гнездования данного вида, из которых одиночные гнезда составили 28,6 % всех случаев гнездования, а остальные – колонии, иногда насчитывающие свыше 20 гнезд. Общее количество гнездящихся пар нами оценивается в более, чем 240 пар ($35,3 \text{ пар/км}^2$). Галка является обычным гнездящимся видом и в городе гнездится не менее 150 пар данного вида.

Максимальная плотность гнездования серой вороны, грача и галки наблюдается среди многоэтажной старой застройки (5 этажей), где древесные насаждения занимают сравнительно большие площади и отличаются старовозрастностью, что является благоприятным для устройства гнезд данными видами птиц. В тоже время среди индивидуальной застройки мы не отметили гнездование обоих видов врановых.

Анализ динамики структуры ассамблей врановых птиц в условиях Солигорска указывает на то, что численность серой вороны будет постепенно возрастать, в свою очередь грача сокращаться. Гнездование галки будет зависеть от наличия мест для устройства гнезд. Предположительно, гнездовая фауна врановых Солигорска будет пополнена еще одним видом – сорокой.

РЭЗІЮМЭ

Дыпломная праца 54 с., 29 мал., 3 табл., 1 дадатак, 40 крыніц.

КРУМКАЧОВЫЯ, КОЛЬКАСЦЬ, БІЯТАПІЧНАЯ
ПРЫМЕРКАВАНАСЦЬ, ПТУШКІ, СІНУРЫЗАЦЫЯ.

Аб'ект даследавання: крумкачовыя (Corvidae).

Мэта: ўсталяваць колькасць і асаблівасці прасторавага размеркавання крумкачовых (Corvidae) у г. Салігорску.

Метады даследавання: колькасны ўлік птушак на пляцоўках, збор даных па асаблівасцях іх гнездавання.

У выніку даследаванняў, праведзеных у 2016-2018 гадах, былі сабраны і прааналізаваны даныя па біятапічнай прымеркаванасці, асаблівасцям прасторавага размеркавання, колькасці і статусе крумкачовых птушак на тэрыторыі г. Салігорска. Усяго было зарэгістравана знаходжанне 6 відаў: вароны шэрай, сарокі, крумкача, грака, каўкі і сойкі. Статус іх на тэрыторыі горада розны і гняздуюць ўсяго толькі варона шэрая, грак і каўка. Астатнія віды наведваюць горад у пошуках корму, пераважна ва ўнегнездавы час.

Варона шэрая з'яўляецца звычайным гнездавым відам на тэрыторыі горада. Намі зарэгістравана 33 гнездавыя тэрыторыі данага віду. Шчыльнасць гнездавання шэрай вароны тут складае 4,85 пар/км², што значна ніжэй значэнняў, устаноўленых для буйных гарадоў Беларусі, напрыклад, Мінска. Грак з'яўляецца звычайным гнездавым відам на тэрыторыі Салігорска, па колькасці значна апырэдджаючы шэрую варону. Усяго зарэгістравана 42 месцы гнездавання гэтага віду, з якіх адзінкавыя гнязда склалі 28,6% усіх выпадкаў гнездавання, а астатнія - калоніі, часам налічваюць звыш 20 гнёздаў. Агульная колькасць гнездуючых пар намі ацэньваецца ў больш, чым 240 пар (35,3 пар / км²). Каўка з'яўляецца звычайным гнездуюць відам і ў горадзе гняздуецца не менш за 150 пар данага віду.

Максімальная шчыльнасць гнездавання шэрай вароны, грака і галкі назіраецца сярод шматпавярховай старой забудовы (5 паверхаў), дзе драўняныя насаджэнні займаюць параўнальна вялікія плошчы і адрозніваюцца шматгадовасцю, што з'яўляецца спрыяльным для прылады гнёздаў гэтымі відамі птушак. У той жа час сярод індывідуальнай забудовы мы не адзначылі гнездаванне абодвух відаў крумкачовых.

Аналіз дынамікі структуры асамблей врановых птушак ва ўмовах Салігорска паказвае на тое, што колькасць шэрай вароны будзе паступова ўзрастаць, у сваю чаргу грака скарачацца. Гнездаванне галкі будзе залежаць ад наяўнасці месцаў для прылады гнёздаў. Як мяркуецца, гнездавая фауна крумкачовых Салігорска будзе папоўненая яшчэ адным відам – сарокай.

SUMMARY

Diploma thesis 54 pp., 29 images, 3 tables, 1 appendix, 40 sources.

CORVIDAE, NUMBER, BIOTOPIC HAZARD, BIRDS, SINURBIZATION.

The object of investigation: corvids (Corvidae).

Purpose: to establish the number and features of the spatial distribution of corvids (Corvidae) in the city of Soligorsk.

Methods of research: quantitative registration of birds on the sites, data collection on the peculiarities of their nesting.

As a result of studies conducted in 2016-2018, data on biotopic confinement, features of spatial distribution, abundance and status of crooked birds in the territory of the city of Soligorsk were collected and analyzed. A total of 6 species were recorded: gray crows, magpies, raven, rook, jackdaw, jay. Their status in the city is different and nesting are just a crow of gray, rook and jackdaw. The other species visit the city in search of food, mainly during the off-season.

The crow is a common nesting species on the territory of the city. We registered 33 nesting territories of this species. The nesting density of the gray crow is 4.85 pairs/km², which is significantly lower than the values established for the major cities of Belarus, for example, Minsk. Rook is an ordinary nesting species on the territory of Soligorsk, in number considerably ahead of the gray crow. In all, 42 nesting sites of this species were recorded, of which single nests accounted for 28.6% of all nesting cases, and the rest - colonies, sometimes numbering more than 20 nests. The total number of breeding pairs is estimated at more than 240 pairs (35.3 pairs / km²). Jackdaw is an ordinary nesting species and at least 150 pairs of this species nest in the city.

The maximum density of nesting of gray crows, rooks, and jackdaws is observed among the multi-story old buildings (5 floors), where tree plantations occupy relatively large areas and are old-age, which is favorable for the arrangement of nests by these species of birds. At the same time, among the individual buildings, we did not mention the nesting of both species of corvidae.

An analysis of the dynamics of the structure of the assemblies of corvids in the conditions of Soligorsk indicates that the number of gray ravens will gradually increase, and the number of rook birds will decrease. Nesting jackdaws will depend on the availability of places for the device nests. Presumably, the nesting fauna of the Soligorsk cavalry will be replenished with another species – the magpie.